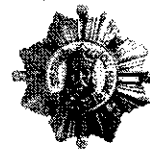

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

Pr. 304/07.07.20
cy: CEE

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4110 din 17.07.2020

La nr. 304 din 07.07.2020

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea Legii privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură nr.243-XV din 08 iulie 2004 (art.3, art.4, art.5, art.6, art.8 ș.a.).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.O.P. Nr.	1858
"21" 07	2020
Ors	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6675 din 16.07.2020

la proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea Legii privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură nr.243-XV din 08 iulie 2004 (art.3, art.4, art.5, art.6, art.8 ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul, iar autor nemijlocit este Deputatul în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie nu se regăsește pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, ceea ce constituie o abatere de la prevederile legale cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor, statuate la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din

13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Deși proiectul a fost elaborat cu abateri de la normele legale cu privire la transparența în procesul decizional, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, „*Proiectul de lege are drept scop:*

- a) reducerea intervenției statului prin acordarea de compensații în cazul producerii calamităților naturale prin creșterea rolului asigurărilor în agricultură;*
- b) stimularea accesului fermierilor la asigurările în agricultură;*
- c) crearea posibilității pentru asiguratori de a crea noi produse de asigurare solicitate de către fermieri;*
- d) stimularea creditării fermierilor prin crearea posibilității de a asigura, la cererea instituțiilor financiare, bunurile agricole gajate;*
- e) extinderea listei de obiecte și riscuri a căror asigurare urmează a fi subvenționată;*
- f) eliminarea lacunelor depistate și ajustarea terminologiei utilizate la prevederile Codului civil modernizat”.*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr. 243/2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură. În acest sens, se acordă posibilitatea asigurării calității recoltei, astfel încât pierderile provocate de scăderea calității producției agricole sau de reducerea prețurilor acesteia să constituie un risc asigurat. Proiectul mai prevede includerea beneficiarului asigurării în cercul subiecților raporturilor de asigurare, care va putea încheia contract de asigurare și să plătească prima de asigurare în folosul producătorului agricol, participând la programul de subvenționare. De asemenea, se propune introducerea posibilității achitării primei de asigurare în mai mult de două tranșe și se modifică termenele pentru achitarea primelor pentru asigurarea recoltelor de toamnă.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se urmărește susținerea sectorului agricol și satisfacerea intereselor producătorilor agricoli care încheie contracte de asigurare a producției agricole sau în folosul cărora sunt încheiate asemenea contracte. Proiectul reglementează mai multe beneficii în favoarea acestora și acordă dreptul Guvernului ca în anumite condiții să majoreze suma subvenției aferentă primelor de asigurare cu pâna la 20 puncte procentuale.

Deși proiectul servește intereselor unei categorii de întreprinderi, totuși, având în vedere importanța sectorului agricol pentru economia națională, prevederile acestuia corespund interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă descrie condițiile care au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, redând în acest sens principalele prevederi ale proiectului, elementele noi și modul de încorporare a proiectului în cadrul normativ în vigoare.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară".

Având în vedere natura relațiilor sociale reglementate în proiect, implementarea acestuia poate determina cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. În acest context, în nota informativă se menționează următoarele: „Implementarea acestor prevederi va necesita cheltuieli suplimentare, în condițiile creșterii numărului de fermieri care vor recurge la asigurarea riscurilor de producție, aceste cheltuieli urmând a fi acoperite în limita Fondul național de dezvoltare agricolă și mediului rural, arobata anual în bugetul de stat. Datele pentru ultimii 4 ani de asigurare subvenționată, ne arată că din FNDAMR, anual, se valorifică între 4-10 mln. Lei. Ca rezultat al creșterii interesului din partea fermierilor față de asigurările subvenționate, reieșind, inclusiv din consultările cu reprezentanții asiguratorilor, asigurările vor deveni mai atractive, costurile vor scădea, fapt care se va răsfrânge pozitiv și asupra modului de valorificare a fondurilor statului alocate în acest sens".

Acestea fiind menționate, se observă lipsa unor analize și a estimării quantumului necesar de surse pentru acoperirea noilor beneficii reglementate în favoarea producătorilor agricoli și disponibilitatea unor asemenea sume. Or, în lipsa unei fundamentări economico-financiare a prevederilor proiectului ce implică cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat persistă pericolul dificultății implementării proiectului sau implementarea necorespunzătoare a acestuia.

Totodată, nota nu face referință dacă promovarea proiectului este corelată cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal. Astfel, potrivit art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern". În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 6 din 13.03.2014 a stabilit că „legiuitorul constituant a urmărit necesitatea obținerii acceptului obligatoriu al Guvernului în privința oricăror propuneri legislative sau amendamente care implică majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor sau împrumuturilor".

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare.

Potrivit art.30, pct.2 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, „În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum se rezultatele analizei ex ante sau ale analizei impactului de reglementare.

Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma

respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului".

Conform art.13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.” Metodologia de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, potrivit art.21 alin.(2) al aceleiași legi, a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1230/2006.

În pofida faptului că prevederile proiectului de lege vizează activitatea întreprinderilor implicate în raporturile juridice de asigurare a producției agricole, nota informativă nu conține analiza impactului de reglementare.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art. 54 din Legea nr. 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

Deși proiectul nu intră în conflict cu alte prevederi ale cadrului legal național, totuși, este necesar ca acesta să fie corelat cu politicile bugetar-fiscale promovate și aprobate de către Guvern la nivelul statului.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului prin acordarea dreptului de a majora mărimea subvenției. Astfel, cuantumul subvenției este de 50% din valoarea primelor de asigurare, însă Guvernul, în dependență de disponibilitatea financiară, condițiile climaterice, precum și pentru promovarea culturii asigurărilor în agricultură, mai cu seamă a produselor cu valoare adăugată, poate

dispune majorarea sumei subvenției aferente primelor de asigurare, cu până la 20 puncte procentuale. Urmare a analizei acestor prevederi se remarcă faptul că corespund atribuțiilor și specificului de activitate al Guvernului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune modificarea Legii nr. 243/2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură. În acest sens, se acordă posibilitatea asigurării calității recoltei, astfel încât pierderile provocate de scăderea calității producției agricole sau de reducerea prețurilor acesteia să constituie un risc asigurat. Proiectul mai prevede includerea beneficiarului asigurării în cercul subiecților raporturilor de asigurare, care va putea încheia contract de asigurare și să plătească prima de asigurare în folosul producătorului agricol, participând la programul de subvenționare. De asemenea, se propune introducerea posibilității achitării primei de asigurare în mai mult de două tranșe și se modifică termenele pentru achitarea primelor pentru asigurarea recoltelor de toamnă. Potrivit proiectului, Guvernul, în anumite condiții, va putea majora suma subvenției cu până la 20 puncte procentuale, actualmente suma subvenției fiind de 50% din valoarea primei de asigurare.

Deși nu au fost identificați factori de risc, s-a constatat caracterul lacunar al notei informative la compartimentul dedicat fundamentării economico-financiare a prevederilor proiectului care pot determina cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. De asemenea, nota nu conține analiza impactului de reglementare și date despre corespunderea prevederilor proiectului cu politicile bugetar-fiscale.

În concluzie, pentru promovarea mai argumentată a proiectului, se recomandă completarea notei informative cu informații și analize suplimentare.

16.07.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Ilie Creciun , Inspector principal

